

GŁOS WĄBRZEŃSKI

Przedpłata: w całości, miesięcznie 1,50 zł z odroczeniem przez pocztę 20 gr więcej. W wypadkach nieprawidłowych, przy wzruszeniu przedpłat, słożeń, zmian, przetransmisji, straszonych nie ma prawa do odroczenia dostarczenia gazet, lub zwrotu ceny abonamentu. Za dzień ogłoszenia, reklama nie odpowiada.

Ogłoszenia: Za ogłoszenie pobiera się od wierzchołka (7 lin.) 10 gr, za reklamy na str. 3-4m. w wiadomościach poczynnych 30 gr na pierwszą str. 50 gr. Rebata udziela się przy częstym ogłoszeniu. „Głos Wąbrzeński” wychodzi trzy razy tygodniowo w niedzielę, środy i piątki. Skrzynka pocztowa 23. Redakcja i administracja ul. Mickiewicza 11. Telefon 80. Konto czekowe P. K. O. Poznań 204.252.

Poniedziałek Urszury panny
Wtorek Kordul. i Brużona
Środa Seweryna i Rom

Dziś wschód słońca o godz. 6 16 zach. 4 43
Jutro „ „ „ 6 20 „ 4 41
Dziś „ księżycyca „ 18 0 „ 10 20

Nr. 125

Wąbrzeźno, wtorek 22 października 1929 r.

Rok IX

Na froncie bezkrwawej walki o Pomorze.

Jak wyglądają pretensje niemieckie do Pomorza w świetle prawdy?

I.

Kampanja niemiecka o rewizję naszych granic zachodnich, mająca na celu oderwanie od Polski Pomorza, weszła obecnie w stadium dość niepokojące. Niebezpieczeństwo tkwi bowiem w fakcie, iż na zachodzie, a w szczególności we Francji coraz częściej pojawiają się mniej lub więcej oficjalne prądy, zmierzające ku porozumieniu francusko-niemieckiemu i ku współpracy gospodarczej obu krajów, chociażby nawet za cenę pewnych ustępstw na koszt Polski.

Inna rzecz, że jeszcze bardzo daleko do tego, aby oficjalna polityka francuska lub angielska mogła poważnie traktować plany niemieckie okrojania granic Polski. Dzisiaj jeszcze wszyscy zdają sobie sprawę z tego, że niebezpiecznym byłoby wzmocnienie terytorjalne Niemiec i że rozwój mocarstwowy Polski może być najlepszą gwarancją pokoju w Europie.

Propaganda niemiecka za rewizją naszych granic zachodnich pracuje jednak z coraz większą intensywnością i dotyczące argumenty niemieckie znajdują na zachodzie coraz więcej zwolenników.

Kontraktacja z naszej strony jest mimo wszystko jeszcze niewystarczająca. Prasa polska w kraju pisze za mało w tych sprawach, zagranicą zaś nasze stanowisko w kwestji Pomorza mało komu jest znane. Od czasu do czasu w prasie francuskiej, angielskiej lub amerykańskiej ukaże się jakiś przychylny artykuł w sprawie Pomorza i to prawie wszystko, chyba, że raz na rok ktoś gdzieś wygłosi jakiś odczyt, lub u jakiegoś księgarza w Paryżu lub Londynie znajdzie się w oknie jakaś broszura o Polsce, którą najczęściej nikt nie kupuje.

A przecież powinniśmy krzyknąć na świat cały, że Pomorze to nie żaden „korytarz”, ale rdzenna polska część naszego kraju, że bez Pomorza nie ma egzystencji państwa polskiego, że pretensje niemieckie do tej dzielnicy naszej budowane są na fałszach historycznych, etnograficznych i t. d.

Przedewszystkiem głośną propagandą naszą, idącą na całą Europę obalić powinniśmy dwa główne argumenty niemieckie jakoby Pomorze zagradzało Niemcom drogę do Prus Wschodnich i jakoby ta rzekomo odcięta prowincja wschodniopruska miała wskutek tego chylić się ku upadkowi.

Niestuszenie bowiem użalają się Niemcy, iż Prusy Wschodnie znalazły się po wojnie w sytuacji „kolonii”. Wykazać przecież można cyframi, że handel pomiędzy Prusami Wschodnimi i pozostałymi krajami Rzeszy przed wojną odbywał się w znacznej mierze drogą wodną i nikt na ten stan rzeczy się nie użalał. W tym wypadku zresztą przykład choćby Korsyki, oddzielonej morzem od macierzy powinien być miarodajny.

Co się zaś tyczy ruchu kolejowego między Rzeszą a Prusami Wschodnimi, najlepszym argumentem, że ruch ten nie doznał po wojnie żadnego uszczerbku — jest fakt, iż wzrósł on w porównaniu z rokiem 1914 o 10—15 procent.

Liczba i rodzaj pociągów przebiegających przez Pomorze, zostały ustalone stosownie do życzenia rządu niemieckiego. Ilość pociągów jest tak obfita, że pokrywa nie tylko w pełni, ale z nadwyżką zapotrzebowanie Niemiec. Najlepiej dowodzi tego fakt, że uprzywilejowany ruch tranzytowy przez Pomorze na żadnej z korzystanych linii kolejowych nie osiąga 60 proc. wykorzystania miejsc w pociągach i wagonach tranzytowych. Ruch towarowy,

Przed otwarciem sesji sejmowej

Polska Agencja Telegraficzna podała wiadomość o mającym nastąpić w najbliższych dniach podpisaniu przez p. Prezydenta Rzplitej dekretu o zwołaniu zwyczajnej sesji sejmowej na dzień 31 października r. b. Fakt ten stanowi ostateczną klęskę dla wszelkich akcyj zapowiadanych i podejmowanych przez opozycję w kierunku zwołania sesji nadzwyczajnej. Jak to było zresztą do przewidzenia, zapowiedzi opozycyjne w tym względzie nie były niczem innym jak tylko nieudalym manewrem natury taktycznej, o którym sami nawet inicjatorzy nie spodziewali się wyników.

Na nową sesję sejmową rząd przyjdzie z kwestją najistotniejszą swego programu, jaką jest sprawa rewizji Konstytucji. Sprawa ta dojrzała całkowicie i będąca najpilniejszą potrzebą państwa, powinna znaleźć w ciągu nadchodzącej sesji swoje definitywne załatwienie. Wymagają tego zarówno względy na gruntującą się stabilizację warunków wewnętrznych i ekonomicznych kraju, jak względnie na mocarstwowe stanowisko Polski nazewnątrz.

Stawiając tę kwestję pod obrady sejmu, rząd żąda od niego złożenia wyraźnego dowodu że ci, którzy opinię kraju obowiązani są reprezentować, istotnie dorosli do zadostycuczynienia najpoważniejszej jego potrzeby.

W sprawach budżetowych rząd przyjdzie na sesję z gotowym przedłożeniem preliminarza, opartem o konkretne i realne zagadnienia gospodarcze i finansowe. Przedłożenie rządowe jest wynikiem zgodnego i sumiennego współdziałania wszystkich resortów państwowych, dlatego też posiada te dwa zasadnicze warunki, dla umówienia których rząd w swoim czasie proponował klubom sejmowym odbycia konferencji, — t. j. rzeczowość i fachowość. Również i w tym kierunku sejm będzie miał obowiązek wykazać się przed społeczeństwem, czy do spełnienia tych warunków dorósł i czy obrady nad budżetem będzie umiał prowadzić nie pod kątem widzenia partyjnego interesu i jałowej negacji, lecz pod kątem ogólnego dobra państwowego.

W krótkim czasie nastąpi upadek bolszewizmu

Urzędowe pismo „Komsomolskaja Prawda”, wychodzące w Moskwie, stwierdza w jednym z ostatnich numerów zupełny zanik wpływów bolszewickich i mimo wszelki ucisk — przygniatający wzrost nastrojów antysowieckich wśród robotników.

Pismo to zamieszcza doniesienie swych korespondentów, którzy stwierdzają, że w poszczegól-

nych zakładach przemysłowych liczba kontrrewolucyjnych robotników wynosi 80 proc., w moskiewskim zaś zagłębiu górniczo-hutniczym nawet 90 procent.

W ten sposób urzędowe pismo komunistyczne stwierdza, że większość robotników należy do wrogów rządu Sowieckiego.

17,000 wagonów zboża zgniło na Ukrainie

gdyż koleje nie mogą opanować ruchu.

Ryga. Z Charkowa donoszą o dalszym zaostrzeniu sytuacji na kolejach ukraińskich. Wskutek ogólnego braku wagonów i masowego transportowania zboża z Ukrainy do Rosji, koleje ukraińskie nie są w możności przewozić zgromadzonego na stacjach zboża, które leży pod otwartym niebem i gnije. Według obliczeń „Komunista”, 17 000 wa-

gonów zboża uległo zepsuciu. Sytuacja komplikuje się przez to, że koleje sowieckie zatrzymały 14 000 wagonów, które należą do kolei ukraińskich. Wyższe władze Ukrainy sowieckiej zażądały telegraficznie zwrotu zatrzymanych wagonów, zaznaczając, że Ukrainie grozi katastrofa gospodarcza.

CZŁOWIEK, KTÓRY GŁOSI RYCHŁY KONIEC ŚWIATA.

Sosnowiec. Do Sosnowca przybył z powiatu olkuskiego niejaki Michał Łach, wygłaszający kazania do ludności robotniczej w której, jak przepowiada rychły koniec świata. Poza tym zajmuje się znachorstwem. Łach oświadczył, że w Rymanowie objawił mu się Pan Bóg, który mu polecił iść w

świat i nauczać ludzi. W kazaniach swoich Łach przepowiada rychły upadek komunizmu, który ma być w skutkach straszniejszy od upadku caratu; Łach poprzednio był nauczycielem szkoły powszechnej. Policja zatrzymała go i oddała pod obserwację lekarzy. Przed komisariatem, w którym badano Łacha, zebrały się tłumy ludzi, którzy przynosili mu żywność i domagali się wypuszczenia go.

prowadzony na mocy Konwencji przez Polskę do Niemiec, jest tak dogodny, że nawet towary masowe, które dawniej szły morzem z Niemiec do Królewca i odwrotnie — dziś idą przeważnie koleją.

Cały ten ruch kolejowy odbywa się przez terytorjum polskie tak gładko, że w ciągu tych dziesięciu lat po wojnie zaledwie dwa razy przyszło do niewielkiego zatargu. Władze polskie nie przeprowadzają ani rewizji celnej, ani paszportowej. Każdy podróżny z Niemiec przejeżdża bez zatrzymania się przez terytorjum polskie i nie odczuwa najmniejszej z tego powodu różnicy lub trudności.

Potwierdził to swego czasu nawet prezes Dyrekcji Kolejowej w Królewcu, oświadczając, że dzięki lojalnemu wykonywaniu przepisów Konwencji paryskiej i sprawności służby kolejowej polskiej, tranzyt odbywa się tak gładko, jakby „korytarz” wcale nie istniał. To samo stwierdziła nie-

miecka gazeta „Weichselpost” w Kwidzynie i uznają to również wszyscy uczciwi Niemcy, przejeżdżający przez Pomorze.

Weźmy teraz tę całą sprawę z innej strony. Pomorze tak czy tak zawsze dla jednej strony pozostać musi korytarzem. Niemcy przecież posiadają szereg wielkich portów, Polska zaś do swojego jedynego portu posiadać musi nie skrepowany niczym dostęp. Cały szereg jeszcze innych doniosłych nietylko dla Polski, ale i Czechosłowacji i Węgier względów, przemawia za tem, że korytarz musi pozostać polskim i korytarz w rękach Niemiec byłby rzeczą znacznie gorszą i więcej skomplikowaną niż dzisiaj.

Tak więc wynika z tego jasno, że Pomorze nie zagradzając wcale Niemcom drogi do Prus Wschodnich, pozostać musi na zawsze integralną częścią naszego państwa. I o tem świat powinien się przekonać.

KRÓTKIE WIADOMOŚCI.

Warszawa. Do Warszawy przybył major amerykański Sysk wraz z małżonką. Mjr. Sysk przybył do Polski celem odbycia 2-tygodniowego kursu przeszkoleniowego w Wyższej Szkole Jazdy w Grudziądzu.

Warszawa. Do Warszawy przybył na aparacie „Smolik” kpt. czeskiego sztabu generalnego, a zarazem jeden z wybitnych lotników czeskich, Malkowski.

Kraków. W czasie pokazu lotniczego na Białanach por. pilot Łągiewski, z powodu defektu motoru, wylądował na Skałach Twardowskiego, przy czym aparat wyrzucił się do góry kołami i śmigło uległo złamaniu. Por. Łągiewski oprócz lekkiego potłuczenia prawej nogi nie odniósł poważniejszych obrażeń.

Wilno. Onegdaj odbyło się odsłonięcie i poświęcenie tablic pamiątkowych ku czci poległych w obronie ojczyzny oficerów legjonowych. Tablice te w liczbie 4 wmurowano w ścianę frontową kościoła św. Jakóba.

Medjolan. W pobliżu miejscowości Pawja zdarzyły się dwa pociągi kolei elektrycznej. Z pod szczytków zdruzgotanych wagonów wydobyło 6 straszliwie zmasakrowanych ciał. Wobec tego, iż obydwa pociągi były przepelnione, około 100 osób odniosło rany.

Berlin. Policja kryminalna w Sterkrade wykryła w mieszkaniu miejscowego rzeźnika fabrykę fałszywych monet 5-markowych.

Berlin. Na siedzibę komisariatu Rzeszy dla terenów okupowanych wyznaczono ostatecznie Wiesbaden. Komisariat przeniesiony będzie do Wiesbadenu w grudniu w zmniejszonym składzie personalnym.

DEFRAUDACJA GMINNYCH PIENIĘDZY PRZEZ POSŁA JÓZEFA BAĆMAGĘ.

Po zaznajomieniu się ze sprawą posła Józefa Baćmągi na podstawie sprawozdania przedstawicieli Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem posła Jerzego Barańskiego i senatora prof. Juliana Poczetowskiego, którzy w dniu 10 października roku bież. na miejscu zbadali sprawę defraudacji pieniędzy gminnych przez wójta Józefa Baćmagę, Prezydium Klubu Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem doszło do przekonania, że sprawa defraudacji pieniędzy gminnych, popełniona przez posła Józefa Baćmagę, jest udowodniona.

Prezydium Klubu BBWR, po sprawdzeniu w storostwie radomskim, że przy rewizjach kasy dokonanych dnia 12. 10. r. b. przez odnośne władze stwierdzono w kasie brak 11 346 zł. (jedenaście tysięcy trzysta czterdzieści sześć zł.) przyjęło wniosek prezesa Klubu o konieczności wykluczenia posła Baćmągi z Klubu BBWR i postanowiło przedstawić plenarnemu posiedzeniu Klubu odpowiedni wniosek do formalnego załatwienia.

PO SZEŚCIU LATACH ODZYSKAŁ ZMYŚLY...

Przed sześciu laty dostawiono do szpitala dla obłąkanych w Turynie, we Włoszech, człowieka aresztowanego przez policję, a którego osobistości nie zdołano stwierdzić, gdyż zapomniał swego nazwiska i nazwy miejscowości, z której pochodził, dokumenty osobiste zaś gdzieś zgubił.

Dopiero w tych dniach wieśniak, przybyły do szpitala w odwiedziny do jednego z krewnych, spotkawszy trafem człowieka bez nazwiska, poznał w nim swego przyjaciela i zawołał na niego po nazwisku.

Zawołany stanął jak wryty, po chwili jednak ożywiła się twarz jego, odzyskał bowiem zupełnie pamięć, przypomniał sobie przeszłość swoją i jak najprzytomniej wszczął rozmowę z przyjacielem.

Lekarze szpitalni, poddawszy biedaka zbadaniu, stwierdzili, że doznany wstrząs wyleczył go zupełnie, wobec czego pozwolili mu wrócić w towarzystwie przyjaciela do rodziny, która już od lat sześciu nie miała o nim żadnej wiadomości.

ILE JEST RÓŻNYCH JEZYKÓW NA ŚWIECIE?

(KAP) Według najnowszych badań liczba istniejących na kuli ziemskiej różnych języków wynosi okragło 1 000, włączając w tę liczbę 400 narzeczy i odmian językowych. Jak wielka różnorodność panuje w tej dziedzinie, wskazuje fakt, że Ewangelią jest przetłumaczona na 570 języków. Mało znaną osobliwością w dziedzinie lingwistyki jest fakt, że u plemienia Karybów mężczyźni używają innego języka niż kobiety. Wszelako język męczyzn jest tu także językiem powszechnie używanym.

STRASZNE ŻNIWO.

Według opublikowanych wiadomości statystycznych wszechrosyjska czerezwyczajka zamordowała w ostatnim roku 4 000 osób, w czym największy procent wynoszą chłopci, oskarżeni o opór „władzy rewolucyjnej” w czasie rekwizycji zboża. Tylko nieznaczna część z powyższych ofiar zginęła z wyroków sądowych, reszta została zgładzona na skutek zarządzenia czeki.

Zbieranie podpisów na wnioski o votum nieufności dla rządu.

Warszawa, 20. 10. W wyniku ukończonych pertraktacji między P. P. S., CKW. i Wyzwoleniem obecnie odbywa się zbieranie podpisów na wniosek o uchwalenie votum nieufności dla rządu. Wniosek ten zostanie zgłoszony na pierwszym posiedzeniu sejmowym, lecz z przyczyn konstytucyj-

nych będzie mógł być rozpatrywany dopiero na drugim posiedzeniu. Należy się liczyć bardzo poważnie z tem, iż rekonstrukcja gabinetu premiera Świtalskiego może istotnie nastąpić. Według tych wersyj min. Świtalski premierem nie zostałby już.

Podniosłe chwile

Na uczczenie wprowadzenia jubileuszu 1100 letniego ogłoszenia chrześcijaństwa w Szwecji, odbyły się wielkie uroczystości.

Na obrazku widzimy wielką procesję w Bioroko najstarszej gminy katolickiej

..:

Car Mikołaj II żyje?

Nagle zjawienie się carskiego sekretarza wywołało w Niemczech niebywałą sensację.

W monarchistycznych kołach emigracji rosyjskiej w Berlinie i Kopenhadze panuje niezwykle podniecenie, wywołane pogłoską, że były rosyjski car Mikołaj żyje.

Twierdzi tak jego były sekretarz, którego uważano za zmarłego. Sekretarz ten pojawił się nagle w Berlinie w towarzystwie Amerykanina Johnsona. Dotychczas przypuszczano, że sekretarz został razem z carem zamordowany dnia 16 czerwca 1918 r. w Jekaterynburgu.

Z polecenia wielkiej księżny Olgi, mieszkającej w Kopenhadze, prezydent kopenhaskiego wydziału organizacji monarchistycznej major Brand wszedł w kontakt z Johnsonem i Sergiejem Beczejewem, żądając szczegółowych wyjaśnień.

Według twierdzenia sekretarza carskiego, czerwonogwardziści, którzy otrzymali rozkaz zamordowania cara ubrali zwłoki pewnego żołnierza w mundur carski i zniekształcili je do niepoznania.

Twierdzi on, że wszyscy członkowie rodziny carskiej, z wyjątkiem jednego ks. Aleksieja, syna carskiego, który w 1922 roku zmarł na suchoty, żyją.

Wszelkie próby wydobycia z Amerykanina i byłego sekretarza wiadomości, gdzie car przebywa, rozbiły się o ich milczenie, do którego rzekomo są zobowiązani. Wyrzili oni jednak gotowość wręczenia carowi listów.

Major Brand powrócił do Kopenhagi, aby nakłonić księżniczkę Olgę do napisania listu do cara, ta jednak odnosi się do całej sprawy z wielkim sceptycyzmem. W Berlinie odbyło się posiedzenie monarchistów, na którym postanowiono zeznania Johnsona ogłosić.

Z POWODU PRZYJAZDU MINISTRA ZALESKIEGO DO RUMUNJI.

Donoszą z Bukaresztu: Przyjazd ministra Zaleskiego łączy tutejsze koła polityczne z bardzo ważnymi rokowaniami, jakie przeprowadzić ma minister Zaleski z tutejszymi sferami rządowymi.

Oprócz kwestyj politycznych, poruszy minister Zaleski sprawę polsko-rumuńskiego traktatu handlowego, polskiego ruchu tranzytowego przez Rumunię oraz wwozu węgla polskiego do Rumunii.

Z POWODU ZAJŚĆ W OPOLU.

Poczytna w Szwajcarii i Francji gazeta „La Suisse”, ogłosiła artykuł wstępny, poświęcony zajęciom opolskim.

Omówiwszy przebieg zajęć oraz procesu, dziennik zauważył, iż Niemcy, pretendujące do odegrania w Lidze Narodów roli opiekuna mniejszości, powinny najpierw zreformować koncepcję szanowania praw mniejszości, gdyż traktowanie Polaków w Rzeczypospolitej Niemieckiej zbyt żywo przypomina dawne metody cesarskiej.

300-LECIE URODZIN SOBIESKIEGO

obchodziła Warszawa bardzo okazale. W katedrze, ks. kardynał Kakowski, w towarzystwie liczniego kleru, odprawił nabożeństwo za duszę króla, kazanie wygłosił ks. kanclerz Jachimowski. Po nabożeństwie i odśpiewaniu „Boże coś Polskę” ufor-

mował się olbrzymi pochód, który udał się do kościoła Ojców Kapucynów, gdzie sercu króla, złożono hołd. W uroczystości brali udział ministrowie Składkowski i Niezabytowski oraz delegacja 20 pułku ułanów im. Sobieskiego z Rzeszowa. Wieczorem w sali Rady Miejskiej odbyła się uroczysta akademja.

POŚWIĘCENIE SZTANDARU

Przysposobienia Wojskowego Kolejarki odbyło się wczoraj w Bydgoszczy, przy współudziale ministra komunikacji Kühna, ppłk. Grottgiera, komisarza Strassburgera, wojewody Raczyńskiego i innych.

POŚWIĘCENIE POMNIKA

Elizy Orzeszkowej odbyło się wczoraj w Grodnie. Miasto z okazji tej przybrano flagami a wieczorem wszystkie okna były iluminowane. Na uroczystość poświęcenia przybył minister Czerwiński.

KRONIKA SPORTOWA.

Wisła — Czarni 4:0 na korzyść Czarnych.
Ł. K. S. — Ruch 3:1 (2:1).
Łódź — Cracovia 1:1.
Polonia — Garbarnia 6:2.
Warta — Amatorzy 3:1.
Katowice — Królewska Huta. Na korzyść Katowic 4:1.

Stan tabeli ligowej.

1. Wisła — gier 21, pkt. 27, bramek 58:39.
2. Warta — gir 21, pkt. 26, bramek 50:35.
3. Garbarnia — gier 20, pkt. 26, bramek 53:38.
4. Ł. K. S. — gier 21, pkt. 26, bramek 38:38.
5. Legja — gier 20, pkt. 24, bramek 37:29.
6. Cracovia — gier 20, pkt. 22, bramek 46:32.
7. Polonia — gier 20, pkt. 18, bramek 38:46.
8. Warszawianka — gier 20, pkt. 17, bramek 30:43.
9. Czarni — gier 20, pkt. 16, bramek 52:38.
10. Ruch — gier 18, pkt. 16, bramek 31:38.
11. I. F. C. — gier 21, pkt. 15, bramek 30:46.
12. Turyci — gier 19, pkt. 14, bramek 27:49.
13. Pogoń — gier 19, pkt. 13, bramek 33:40.

— Zbieranie podpisów

Proszę pamiętać

o tem, że do 25 bm. przyjmują listowi i urzędy pocztowe przedpłatę na

„Głos Wąbrzeski“

Wobec doniosłych wydarzeń oczekiwanych w świecie politycznym, powinniśmy być poinformowanymi o tem dlatego zapisz

„Głos Wąbrzeski“

WIADOMOŚCI POTOCZNE.**Wąbrzeźno**, dnia, 21 października 1929 r.**KALENDARZYK HISTORYCZNY.**

20. 10. 1921r. Przyznanie Polsce części Górnego Śląska.

19. 10. 1813r. Śmierć księcia Józefa Poniatowskiego w nurtach Elstry.

PRZYSŁOWIA.

Święta Urszula — perły po ziemi rozsła.
Po świętej Jadwidze są dojrzałe grzyby i rydze.
Na św. Łuka schowaj plug i włoka.

PAMIĘTAJ, ŻE.....

..... miesiąc się kończy. Należy więc zapisać „Głos Wąbrzeski” na dwa miesiące tj. na listopad i grudzień.

..... o ile chcesz być bogatym, winieś grać w loterie i to pewną. Taką loterią jest Polska Loteria Klasowa. Losy I klasy do ciągnięcia są do nabycia w kolekturze „Głosu Wąbrzeskiego”.

..... pismo nasze będzie coraz lepsze, o ile będzieś współpracował z redakcją. O każdym wypadku czy życiu towarzyskiem winieś donieść redakcji.

..... przez samowystarczalność dojdziemy do potęgi. Popieraj wyroby pochodzenia krajowego.

MIEJSCOWE.

— **Oscbiste.** W czwartek, 17 października, pobłogosławiony został w kościele parafjalnym związek małżeński panny **Marji Leszkowskiej**, córki tut. lekarza powiatowego, z panem porucznikiem marynarki **Władysławem Salomonem**. Ślubu udzielił ks. Wielewski. Młodej Parze „Szczęść Boże”.
Red.

— **Pamiętna chwila.** Dziś upływa 8 lat od przyznania Polsce części Górnego Śląska. Górny Śląsk nasz! Oto okrzyk, który przed ośmiu laty wyrwał się z każdej piersi polskiej, i ożwał się po ziemi polskiej jaka ona długa i szeroka.

Wydarta z pod przemocy wroga, odzyskana po wiekach niewoli i niedoli prawa piastowa dzielnic, odzyskany został ten lud silny, hartowny, po którym złość wroga spłynęła, nie pozostawiając śladu.

Dwudziesty pierwszy październik 1921 roku, był to dzień triumfu wielkiego, triumfu niespożytego ducha, ducha nieśmiertelnego swą mocą, silnego przywiązania do Tej, co mimo długich, bolesnych więzów nie zginęła i nie zginie — Macierzy Polski.

Na Górnym Śląsku zwyciężył niespożyty duch Narodu Polskiego.

— **Posyłać uczniów i uczennice do szkół do kształcących!** Zwracamy raz jeszcze uwagę pp. pracodawcom, zatrudniającym uczni, gońców, robotników młodocianych na obowiązek posyłania ich do szkoły, stosownie do ustawy z dnia 2. lipca 1924 roku. W myśl art. 9. cytowanej ustawy młodociani obowiązani są do uczęszczania na naukę do kształcących.

Za przekroczenie przepisów cytowanej ustawy, osoba zarządzająca zakładem ulegnie karze aresztu do sześciu tygodni i grzywnie od 50 do 250 złotych; lub jednej z tych kar.

— **Produkty a konjunktura.** Kartofle oraz jęczmienie obrodziły w tym roku doskonale, a ponieważ wskutek zastoju, ludność, zwłaszcza biedniejsza nie mająca pieniędzy, ma możliwość pozyskania zakupów zimowych.

— **Zajęcie pod strzechą — zapowiedź ciężkiej zimy.** Zajęcie tego roku bardzo licznie pojawiły się i to nie tylko w naszej okolicy, ale całej Polsce, podchodząc do gospodarstw. Według opowiadań starych ludzi, zajęcie przylatujący pod strzechę, zapowiada ciężką zimę. Kto wie? Może starzy ludzie przepowiedzą trafnie?

NOTATKI REPORTERA

— **Raki i ryby skradziono** onegdaj w nocy. Poszkodowany jest tu Magistrat.

— **Wybuch.** Wczoraj w niedzielę, w godzinach podwieczorowych nastąpił silny wybuch pary z pieca piekarskiego p. Chojnickiego z ul. Kolejowej. Powodem wybuchu było zbyt silne nagrzanie pieca parą. Wskutek wybuchu szyba okna wystawowego wyleciała.

— **Wesole towarzystwo.** Wczoraj wieczorem wybrało się czterech młodzienisków samochodem na przechadzkę. Oczywiście „wielce obiecujący młodzieńcy” „troszeczkę” mieli w czubie, to też jazda ich naprawdę była „kawalerską”. Niedaleko Sitna, samochód, prowadzony zbyt szybko, wpadł do przydrożnego rowu i stanął „dęba”. Wesółym pasażerom na szczęście nic się nie stało. Samochód wyciągnięto końmi. Widać, że młokosom dobrze się powodzi... (r.)

OGÓLNE.

— **Podatki bieżące.** W miesiącach październiku, listopadzie i grudniu przypada płatność następujących podatków:

1) do 15. października III. zaliczka kwartalna na podatek obrotowy na rok 1929;

2) 1. listopada ewentualnie w 30 dni po doręczeniu nakazu płatniczego podatek dochodowy

KINO SŁONCE.

Żywy trup

podług powieści **Lwa Tołstoja**

wymierzony na podstawie zeznań za rok 1929 (względnie różnica między wymierzonym definitywnie a zapłaconym w terminie do 1 maja br.):

3) do 10. grudnia br. rata podatku majątkowego za rok 1929 zarządzona rozporząd. Ministerstwa Skarbu z d. 16 lipca 1929 r. L. dz. V. 3991/29 przyczem się zauważa, że w niniejszym wypadku 14-dniowy termin ulgowy niema zastosowania;

4) od 15 października do 15 listopada II. rata podatku gruntowego za rok 1929;

5) w ciągu listopada podatek od nieruchomości za III. kwartał oraz lokali i placów za IV. kwartał br.;

6) zaliczki miesięczne n podatek od obrotu do 15 każdego miesiąca za miesiąc poprzedni przez przedsiębiorstwa I. i II. kategorii handlowej i I. do V. kategorii przemysłowej prowadzące prawidłową rachunkowość;

7) podatek dochodowy wedle II. działu (od uposażeń) do dni 7 od daty każdorazowej wypłaty;

8) wszelkie zaległe oraz odroczone względnie rozłożone na raty podatki o ile termin odroczeń względnie rat upłynęły.

KOMUNKATY

— **Teatr Ludowy.** Dziś, w poniedziałek, o godzinie 8-mej wieczorem próba nowej sztuki pt. „**Wesele wiejskie**”. Przybycie wszystkich członków czynnych konieczne.

— **Lutnia!** Lekcje śpiewu odbywają się w każdy poniedziałek i środę punktualnie o 8-ej wieczorem. Wobec przygotowania koncertu uprasza się o punktualne i liczne uczęszczanie. Przyjmuje się również kandydatów na członków czynnych.
Zarząd.

— **Podoficerowie Rezerwy!** W czwartek 24 bm. o godz. 8-ej odbędzie się plenarne zebranie Koła u kolegi Czesława Makowskiego, ul. Kolejowa. Przybycie wszystkich członków konieczne. Zarząd.

— **Sekretariat Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego.** W Hotelu Warszawskim ulica Grudziądzka mieści się Sekretariat Powiatowy Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego, który to Sekretariat otwarty jest w każdy dzień.

Z POWIATU.

— **Dębowałaka.** (Zwinięcie szkoły niemieckiej) Istniejąca tu szkoła niemiecka została zwinięta a klasa pozostała przydzielona jest do szkoły polskiej, której kierownikiem jest p. Madejski.

— **Zebranie Kółka Rolniczego.** Wczoraj, w niedzielę, odbyło się zebranie Kółka Rolniczego przy udziale około 20 osób w tem pp. profesorowie dyr. Kowalski i Paderewski oraz instruktor rolny p. Malkiewicz i przedstawiciel naszej redakcji. Na zebraniu wybrano na sekretarza Kółka p. nauczyciela Madejskiego a p. instruktor Malkiewicz wygłosił referat o racjonalnej hodowli bydła.

Poruszano także sprawę założenia „**Domu Ludowego**”, mającego powstać w dotychczasowej szkole niemieckiej, codopiero zwiniętej. W debatach nad utworzeniem „**Domu Ludowego**” członek Kółka Rolniczego p. Bartosiewicz, wypowiedział się nieprzychylnie do założenia tej instytucji, zaznaczając, „że jest to niepotrzebne!” Sprzeciwili się inni, rozumiejący znaczenie tego domu. Między innymi p. Jan Krysko, **uczeń** szkoły rolniczej zdziwił się na postępek p. B. Ostatecznie myśl utworzenia „**Domu Ludowego**” powzięto i zostanie ona wnet zrealizowana.

— **Kowalewo** (Nowa linia autobusowa). Ostatnio uruchomiona została linia autobusowa z Torunia do Brodnicy i zpowrotem przez Kowalewo. Autobus jest wygodny i ogrzewany.

— **Golub.** (Osobiste). Pan dr. med. Nowak, wielki społecznik, opuszcza nasze miasto i udaje się do jednego z miast Wielkopolski. Panu doktorowi życzymy wszystkiego najlepszego. (Red.)

— **Golub** (Ku czci bohatera). Obchód ku czci Kazimierza Pułaskiego rozpoczął Mszą św. którą odprawił czcigodny ks. proboszcz Kownacki. W „**Domu Miejskim**” odbyła się akademja, na którą złożyły się okolicznościowe śpiewy i deklamacje. Referat o Pułaskim wygłosił p. Włodzimierz Rolbinger, nauczyciel. „**Rota**” zakończyła akademję. Publiczności jak na Golub dość dużo.

— **Zabawa nauczycieli** odbyła się w hotelu Centralnym w dniu 12 bm.

— **Przysposobienie wojskowe kolejarzy** urządziło na cele Koła zabawę w „**Domu Miejskim**” dnia 13 października.

— **Na LOPP.** Wzorem innych miast urządzono tu tydzień L.O.P.P. W czasie tygodnia panie i dzieci sprzedawały znaczki i samolociki. Referat o gaczach bojowych i samolotach wygłosił instruktor P. W. i W. F. p. starszy sierżant Woźniak.

Z CAŁEJ POLSKI.

— **Bydgoszcz.** (Aresztowanie skautów niemieckich). Aresztowano tu skautów niemieckich w wieku od 16 do 20 lat pod zarzutem nielegalnego przekroczenia granicy oraz uczestniczenia w odbytym niedawno w Berlinie kongresie niemieckich organizacji przysposobienia wojskowego. Na kongresie tym mieli o trzymać szczegółowe instrukcje co do dalszej działalności na terenie Polski.

— **Kraków.** (Pogrzeb mistrza). W sobotę odbyło się wyprowadzenie zwłok Jacka Malczewskiego z domu żałoby przy ul. Anczyca na Salwatorze. W imieniu artystów przemówił Vlastimil Hooffman.

Po przemówieniu, trumnę zniesiono ze wzdórza salwatorskiego do karawanu, zaprzężonego w dwie pary koni. Orszak żałobny podążył do kościoła OO. Franciszkanów, a stąd ulicami Grodzką, Stradomską w stronę Skalki. Kondukt pogrzebowy prowadził ks. metropolita Sapięha. Rydwan otaczali delegaci Związku Legionistów, Federacji i in. Za trumną szła rodzina zmarłego, jako przedstawiciel rządu minister Czerwiński, dyr. Jastrzębowski, wojewoda Kwaśniewski, prezydent miasta senator Rolle, przedstawiciele Uniwersytetu Jagiellońskiego, Akademii Umiejętności, Akademii Sztuk Pięknych, posłowie Pochmarski i Hyla, prezydent krakowskiej grupy regionalnej B. B. W. R. z dr. Kaplickim na czele, dalej delegaci towarzystw naukowych, artystycznych i kulturalnych.

W chwili, gdy pochód przechodził koło Placu Bernardyńskiego, odezwał się Dzwon Zygmunta. Przed kościołem św. Katarzyny pożegnał zwłoki Mistrza imieniem rządu minister Czerwiński.

Po przemówieniu ministra ujęli trumnę na barki uczniowie Akademii Sztuk Pięknych i ponieśli ją do Grobów Zasłużonych na Skalce, gdzie zwłoki Mistrza złożono na wieczny spoczynek obok Siemiradzkiego, Wyspiańskiego i innych, zasłużonych dla Ojczyzny wielkich obywateli i twórców.

— **Łódź.** (Zła gospodarka w Kasie Chorych). — W tutejszym okręgowym Związku Kas Chorych odbyła się przed kilku tygodniami lustracja, której wynikiem ma być, wedle krążących wersyj, nominacja komisarza rządowego.

— **Białystok.** (Przewidujące wilki). W okolicach Suraza w powiecie białostockim pojawiły się wilki, które zadusiły 2 owce i barana. Charakterystycznym szczegółem jest fakt, że wilki pożarły tylko część zdobyczy, a więcej niż połowę zakony.

— **Lublin.** (Ciężkie więzienie za zabójstwo żony). Wczoraj rozpatrywał Sąd Apelacyjny w Lublinie sprawę Jana Bieleckiego, oskarżonego o zabójstwo z ukrycia swej żony Heleny.

Między małżonkami oddawna istniały stosunki naprężone, które się wyrażały w ciągłych kłótniach, często przeistaczających się w bójki.

Po stronie żony również stawała jej matka a teściowa Jana.

Powód do niesnasek małżeńskich dała niejedenkrotnie Helena przez zbyt poufałość swą ze znajomymi wieśniakami.

Mąż cierpiał długo, aż w dniu 7 grudnia 1928 r. postanowił położyć kres dotychczasowemu stanowi rzeczy.

Zapadła noc. W mieszkaniu w Kamieńcu pow. kieleckiego była jedynie Helena z matką.

Nagle padł strzał. Z brzękiem tłuczącego szkła wybitej kulą szyby zmieszal się rozpaczliwy krzyk, który wnet zamarł na ustach Heleny.

Podjeźranego o zabójstwo żony Jana Bieleckiego zaarrestowano.

W pierwszej instancji został skazany na 10 lat ciężkiego więzienia z pozbawieniem praw.

Sąd Apelacyjny w dniu wczorajszym wyrok pierwszej instancji zatwierdził.

NOTOWANIA GIELDY PŁODÓW ROLNICZYCH w POZNANIU.

Notowania oficjalne z dnia 16 X. 1929 r.

100 kg. w ładunkach wagonowych parytet Poznań.

Zyto	23,00—24,03
Pszenica	37,50—05,90
Jęczmień zw.	25,00—00,60
Jęczmień brow.	20,05—31,02
Owies	21,8,00—235
Mąka żytnia 65% z work. staa.	—, —, —, —
Mąka pszenna 65% z work.	57,50—61,50
Otręby żytnie	18,00—19,00
Otręby pszenne	19,50—20,50

Druk i nakład: „Głos Wąbrzeski” B. Szczuka, Wąbrzeźno.
Redaktor odpowiedzialny: Alfons Szczuka Wąbrzeźno.
Za dział ogłoszeń Redakcja nie bierze odpowiedzialności.

KINO SŁONCE

Ludzie Podziemi

(wytwornia Paramountu)

KINO SŁONCE

HOTEL pod BIAŁYM ORŁEM

Dziś w poniedziałek, dnia 21 bm.

Franciszek z Assyżu

Po południu o godzinie 3. Pożegnalne przedstawienie o godzinie 8,15 wieczorem.

Jutro we wtorek, dnia 22 bm.

PREMJERA

CZARNY PIRAT

W roli głównej
DOUGLAS FAIRBANKS

Główna wygrana 750.000 zł.

Kto o dobro domu swego dba winien kupić i to natychmiast

LOS I KL. 20-tej LOTERJI PAŃSTW.

Ryzyko minimalne!
Co drugi los wygrywał!

Cena 1/4 losu 10 zł, 1/2 losu 20 zł, 3/4 losu 30 zł, cały los 40 zł

CO DRUGI LOS WYGRYWA!!!

Kolektura Loterii Państwowej

„GŁOS WĄBRZESKI” — właśc. B. Szczuka
WĄBRZEZNO, ul. Mickiewicza

Każdy może wygrać

premję 50, 100, 200, 300 i 500 złotych
które Kasa Spółdzielcza Parcelacyjno-Osadnicza w Grudziądzu rozlosuje pomiędzy wkładców, oszczędzających w Kasie z okazji przekroczenia półtora miliona złotych wkładów oszczędnościowych w Kasie Spółdzielczej Parc.-Osadn.

Stan wkładów w dniu 1. 9. rb. wynosił 1.319.895.42 zł
a w dniu 23. 9. rb. podniósł się do 1.453.000.00 zł
Braknie więc do półtora miliona tylko 47.000.00 zł
Poza normalnem rozlosowaniem 10 premii Zarząd przewiduje tym razem specjalną premję w sumie 200 zł dla osoby, która przekroczy swoim wkładem półtora miliona złotych. Dotychczas Kasa rozlosowała w ten sposób 2.000 zł.

Kasa płaci od wkładów 10%.
Wypłata do 1.000 zł na każde żądanie, ponad 1.000 zł za dwutygodniowem wypowiedzeniem

Gwarancja 3.500.000 złotych.
Jeżeli kto pragnie wygrać premję, niech zatem nie zwleka ze złożeniem oszczędności w

Kasie Spółdzielczej Parc.-Osadniczej w Grudziądzu
Plac 23 Stycznia Nr. 21. Telefon nr. 590.
P.K.O. Warszawa Nr. 170.215. P.K.O. Poznań Nr. 206.780

Kino-Teatr Dwór Wąbrzeski

We wtorek, dnia 22 bm.
Największa sensacja świata!

DJABELSKA PRZEŁĘCZ

Porywający dramat z kresów amerykańskich z ulubieńcem wszystkich.
W roli głównej

KEN MAYNARDEM
zwanym królem cowbojów ze swym białym koniem „TARZANEM“

Wielki nadprogram!
PRZEDSTAWIENIE DLA DZIECI:
o godzinie 4 po południu

Następny program wspaniały wie-deński film
BŁĘKITNY WALC
(Romans uroczej skrzypaczki z porucznikiem)

Kino Dwór Wąbrzeski
„Przedwiośnie”

Sprzedam

2 1/3 morgi ziemi starej miary w Kongresówce położonej z częścią wsi zabudowaniami za 3000 złotych, lub zamienie takową na posiadłość równie wielką na Pomorzu. Zgłosz. przyjmuje Jan Dulka biuro prawne Wąbrzeźno ul. Mestwina 1

J. GESING

em. nac. Urzędu Skarb. załatwia sprawy podatkowe, stemplowe i spadkowe
WĄBRZEZNO ul. Mickiewicza 4 obok Urzędu Skarbowego

Podatkowe reklamacje

za wynagrodzeniem 5 zł oraz sprawy sądowe i paszportowe i t. p. załatwia
E. ZIELIŃSKI
Wolności 8 obok sądu

Uczeń

do składu kolonialnego potrzebny zaraz
J. Kaczyński

Przetarg przymusowy.

W dniach niżej określonych sprzedawcą będzie egzekutor powiatowy przy Pow. Kasie Chorych w Wąbrzeźnie, na pokrycie zaległych składek ubezpieczeniowych najwięcej dającym za natychmiastową zapłatę gotówką u wymienionych poniżej:

1) p. Buszczyński maj. Mgowo	24. 10. 29 r. o godzinie 11 przed poł.	40 owiec, 50 gęsi, 20 kaczek, 100 kur, 10 indyków, 16 jałowic 2-letnich, 5 jałowic 1-roczn. 6 cielaków odsadzonych, 50 centnarów nasienia buraczanego
2) p. Jerzykowski maj. Gajewo	25. 10. 29. o godz. 2-giej po poł.	około 320 centnarów ziemiaków
3) na rynku w Kowalewie	29. 10. 29. o godz. 11-tej przed poł.	1 maszynę do pisania mały „Remington“
4) p. Krantzowa Borówno	29. 10. 29. o godz. 2 po poł.	1 szafę żelazną i 1 zegar ścienny

Wąbrzeźno, dnia 21. X. 1929 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

Kino Dwór Wąbrzeski „BŁĘKITNY WALC”

Przetarg przymusowy

Dnia 24. 10. 29. o godz. 9-tej przed poł. sprzedawcą będę w drodze przetargu przymusowego najwięcej dającym za gotówkę u p. Piotra Juśki w Ludowicach

około 100 ctr. żyta niewymłóconego, i kanapę, około 30 klaft torfu i 1 mały wóz
Główczewski kom. sąd. Wąbrzeźno

Przetarg przymusowy

Dnia 24. 10. 29 r. o godz. 10,15 przed poł. sprzedawcą będę w drodze przetargu przymusowego najwięcej dającym za gotówkę u p. Konrada Ripperta w Ryńsku

1 biurko męskie
Główczewski, kom. sąd. Wąbrzeźno

Przetarg przymusowy

Dnia 23. 10. 29 r. o godz. 11 przed poł. sprzedawcą będę w drodze przetargu przymusowego najwięcej dającym za gotówkę u p. Bolesława Kępińskiego w Piwnicach

1 szafę 3 częściową, 2 łóżka dębowe i pół sąsienka żyta
Główczewski, komornik sąd. Wąbrzeźno

Przetarg przymusowy

Dnia 22. 10. 29. o g. 9 przed poł. sprzedawcą będę w drodze przetargu przymusowego najwięcej dającym za gotówkę

1 maszynę do pisania i młódkę
Zbiórka reflektantów w moim biurze przy ul. Hallera 10
Główczewski, kom. sąd. Wąbrzeźno

Przetarg przymusowy.

Dnia 24. 10. 29. o g. 10.30 przed poł. sprzedawcą będę w drodze przetargu przymusowego najwięcej dającym za gotówkę

około 600 ctr. jęczmienia niewymłóconego
Zbiórka reflektantów przy poczcie w Ryńsku.
Główczewski, kom. sąd. w Wąbrzeźnie

Przetarg przymusowy

Dnia 24. 10. 29. o g. 11 przed poł. sprzedawcą będę w drodze przetargu przymusowego najwięcej dającym za gotówkę

1 radjo - odbiornik
Zbiórka reflektant. przy poczcie w Ryńsku
Główczewski kom. sąd. Wąbrzeźno

PRZETARG PRZYMUSOWY

Dnia 24. 10. 29. o godz. 10 przed poł. sprzedawcą będę w drodze przetargu przymusowego najwięcej dającym za gotówkę

1 samochód ciężarowy marki „Renald“ i 1 fortepian
Zbiórka reflektant. przy poczcie w Ryńsku
Główczewski, kom. sąd. Wąbrzeźno

Licytacja przymusowa

Dnia 23 bm. o godz. 10-tej sprzedawcą będę za gotówkę najwięcej dającym w Lisewie u St. Cwierdzińskiego

1 biurko męskie
Litwin, komornik sądowy w Głubiu

Mieszkania

2 lub 1 pokojowego z kuchnią poszukuje zaraz młode małżeństwo z 1 rocznym dzieckiem. Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków kierować do „Głosu Wąbrzeskiego“.

Głuchota uleczalna!

Fenomenalny wynalazek

EUFONJA

zademonstrowany specjalistom. Sami się wyleczyli z przytępionego słuchu, szumu i cieknięcia z uszów. Liczne podziękowania. Puczajacą broszurę na żądanie. „EUFONJA“ Liszki koło Krakowa 100.

Skradzione dnia 15. 8. 29. w Toruniu

papiery wartościowe. kwit na 100.000 zł mk, wystaw. 1921 roku i wykaz osobisty

unieważniam

Jakób Nadolny
Dębowałaka

Majątność WAŁCZ poszukuje samotnego kowala

Ostrzeżenie!

Plotkom, chodzącym po mieście o mojej osobie stanowczo zaprzeczam. Osoby, które będą nadal podobne pogłoski rozgłaszać pociągnę do odpowiedzialności sądowej
Stanisław Rzeźnicwski

Rzeźnictwo

z urządzeniem nowo wybudowanym z powodu choro-by zaraz do wydzierżawienia
KREFT
Dębowałaka